

15 juni 1994 | Travis Green

Travis zit in de woonkamer, zijn handen gaan heen en weer over het halfautomatische geweer, dat zo koel en glad onder zijn eeltige vingers aanvoelt. Hij is kalm, zijn hart slaat rustig en regelmatig. Binnen een paar uur zullen elf mensen dood zijn.

Hij kan het lichte getinkel van serviesgoed in de keuken horen. Elaine is de vaatwasser aan het uitruimen en doet de kastdeurtjes zachtjes dicht zodat ze niet dichtklappen. Hij had erover gedacht ook haar te vermoorden, maar hij wil dat ze weet wat hij heeft gedaan. Hij wil dat ze begrijpt waarom. Dat zal een zwaardere straf voor haar zijn dan de dood.

Dood. Hij heeft er niet lang bij stilgestaan, hij weet al een tijd dat het onvermijdelijk zal zijn. Bang is hij er niet voor, omdat hij weet dat dood het grote niets is, zoals het was voor zijn geboorte. Hij kijkt er eigenlijk wel naar uit.

Ze had hem vanochtend gebakken eieren gegeven zonder dat hij erom had gevraagd, met van die bruine, knapperige randjes, precies hoe hij ze lekker vindt. Hij vraagt zich af of ze aanvoelt wat er gaat gebeuren. Dat heeft ze soms. Haar grootmoeder zou de gave hebben gehad; mensen kwamen tot het eind van haar leven bij haar langs om te horen wat de toekomst voor hen in petto had. Mensen kunnen zo ongelooflijk stom zijn. Alsof weten wat er gaat gebeuren verschil zou maken, dingen beter maakt. Als hij van tevoren had geweten wat er met Elaine en hem zou gebeuren, had hij alles dan kunnen verande-

ren? Als hij dat had gekund zou deze hele actie een aanfluiting zijn. Nee, we hebben ons lot in eigen hand. Elaine heeft haar lot bezegeld, net zoals Travis het zijne.

Paul is naar school en Travis is blij dat hij er niet bij is. Het is beter voor hem dat hij er niets van meekrijgt. Hij redt het wel. Misschien dat hij het later zal begrijpen. Travis ziet een bepaalde kwaliteit in hem, een rustig observatievermogen dat hem aan zichzelf doet denken. Vorige week zag hij Paul intens naar hem kijken, bijna alsof hij wist wat Travis van plan was. Even keken ze elkaar recht in de ogen, tot Travis wegkeek en iets anders ging doen. Als hij niet zo in beslag werd genomen door zijn plannen, zou hij er haast bang van zijn geworden.

Er zijn mensen in de stad die Travis een sukkel vinden. Hij heeft ze besmuikt zien lachen, heeft ze zien praten als ze dachten dat hij niet keek, fluisterend over dit en dat, geruchten uitwisselend over waarom hij zijn baan als conciërge op school is kwijtgeraakt. Dat lachen zal ze wel zijn vergaan als deze dag voorbij is. En sommigen zullen helemaal nooit meer lachen.

In de keuken staat de radio aan en hij kan de vage woorden horen die Elaine zingt terwijl ze de ontbijtspullen opruimt. Het is een tijd geleden dat hij haar hoorde zingen. Zijn voornemen wordt alleen maar versterkt als hij zich bedenkt waarom ze zo vrolijk gestemd is.

Binnen een paar uur zullen er elf mensen dood zijn en zal het tijd zijn het geweer op zichzelf te richten. En als alles volgens plan verloopt – en Travis heeft er absoluut voor gezorgd dat dat gebeurt – zal niemand behalve Elaine ooit weten waarom.

Hij staat op en pakt zijn geweer stevig vast. Het is tijd.

Het is zo'n onschuldige vraag, maar mijn maag trekt samen, wordt klonterig als zure melk. *Waar ben je opgegroeid?* Als degene die dit vraagt ruim onder de veertig is, is het niet zo'n ramp. Soms knippen ze even met hun ogen, een microseconde van herkenning – ergens weten ze dat er iets bijzonders met mijn geboortestad is, maar het wil ze niet te binnen schieten wat het was. Dat is prima. Maar als ze ouder zijn – tien jaar of meer dan ik – gaat er een huivering door ze heen en direct staat het tussen ons in, alsof een ander zich in ons gesprek mengt. Alleen is het geen andere persoon, het is een plaats: Hartstead.

Soms – en die keren heb ik het liefst – zeggen ze er niets over en sturen ze het gesprek naar een minder beladen onderwerp. Maar ik haat het wanneer ze zeggen 'Hartstead? O god, die dag staat me nog zo goed bij. Ik weet nog precies waar ik was toen ik het nieuws hoorde.' Als ze rond de veertig zijn, is het vaak het eerste nieuwsonderwerp dat ze nog enigszins helder voor de geest staat. Ze zouden toen halverwege hun tienerjaren zijn geweest, een leeftijd waarin ze zich met de rest van de wereld gaan bezighouden en inzien dat er dingen gebeuren die op hen betrekking kunnen hebben. 'Ik was eeuwenlang bang om naar buiten te gaan,' zei een vrouw op een feestje een keer tegen me. 'Mijn vriendinnen en ik dachten nergens anders aan.'

Daar kan ik nog wel mee omgaan. Ik knik en glimlach en zeg dat ik nog heel klein was, terwijl ik mijn vingers achter mijn rug ineenslang en hoop dat ze er verder geen vragen over stellen. Waar ik het moeilijk mee heb is wanneer ze er wel op doorgaan en zeggen 'En hoe zit het met dat vreselijke verhaal? Van de laatste die hij... je weet wel. Waar zijn vrouw en dochtertje bij stonden, ze was nog maar vier.' Ik doe mijn best mijn gezicht in de plooi te trekken en zeg kalm: 'Ja natuurlijk, maar het is een hele tijd geleden en onze stad is uiteindelijk

verdergegaan. Hartstead wordt niet meer beschouwd als de stad waar zich vijftientig jaar geleden zo'n tragedie heeft afgespeeld.'

Dit is natuurlijk niet waar. Hoe kunnen we anders gezien worden, als het alles is wat de mensen zich in het algemeen herinneren over deze stad? Er is niets anders waardoor je je Hartstead zou kunnen herinneren. Als de gebeurtenis van 15 juni 1994 zich hier niet had afgespeeld, zou niemand ooit van deze stad hebben gehoord. Er staat geen grote kathedraal zoals in het nabijgelegen Salisbury, het ligt niet aan zee. Er zijn niet eens van die schattige winkeltjes waar ze handgemaakte peper-en-zoutstelletjes en flesopeners in de vorm van een otter verkopen. Je vindt er een Tesco Metro, een kleine kantoorboekhandel van een keten en al die andere karakterloze winkels die je in elke winkelstraat van elk doodgewoon stadje in Zuid-Engeland kunt tegenkomen. Het enige wat je in die andere steden niet tegen zult komen is de herinneringsplaquette in de St.-Thomaskerk: een sobere, onopvallende bronzen plaat waarin de namen van alle elf slachtoffers staan gegraveerd. De anderen die erbij betrokken waren worden er niet op genoemd: de getuigen en de nabestaanden. Er werd destijds gesproken over iets groters – een gemeenschapshuis of een herdenkingspark –, maar die plannen verdwenen al snel in de onderste la. Het bleek dat de inwoners van Hartstead niet elke dag herinnerd wilden worden aan de ergste dag van hun leven en het leek zinloos om te proberen iets positiefs voort te laten komen uit een tragedie die zo inktzwart was.

Zo kan dat gesprek dan eindigen en verdergaan over andere zaken, maar soms valt er een schaduw over hun gezicht en dan zeggen ze: 'Sorry, maar je hebt toch zelf hopelijk niemand... verloren?' Hun gezicht ontspant meteen als ik nee zeg. Maar dan lieg ik alweer. Ik ben alles kwijtgeraakt op de dag dat Travis Green een halfautomatisch geweer oppakte, zich een weg door de stad baande en hier en daar lukraak de trekker overhaalde. De man die ze zich allemaal herinneren, de laatste die vermoord werd, was mijn vader. De echtgenote die in afschuw toekeek was mijn moeder. Het kind, dat zich aan haar vastklemde, doodsbang en vol bloedspetters, was ik.

SOUTHERN GAZETTE

Vrijdag 17 juni 1994

ELF MENSEN DOODGESCHOTEN. STAD IN ROUW

ELF MENSEN KWAMEN woensdag jl. om toen de 34-jarige Travis Green uit Hartstead met een halfautomatisch geweer in het wilde weg op straat om zich heen begon te schieten, voor hij het geweer op zichzelf richtte. De gemeenschap is zwaar geschokt door de tragedie en de politie en Slachtofferhulp werken dag en nacht door om de families van de slachtoffers en andere inwoners die getuige waren van de gruwelijke gebeurtenis bij te staan.

De eerste slachtoffers waren Peter en Jane Frogmore, beiden 82 jaar, die in hun tuin werden vermoord. Het echtpaar woonde naast de schutter en volgens zeggen gingen ze vriendelijk en beleefd met hun buurman om. Ze zouden later dit jaar hun diamanten huwelijk hebben gevierd. Een tweede echtpaar, Richard en Sheila Delaney, resp. 45 en 43 jaar, waren de volgenden in de vuurlinie. Ze werden op het trottoir voor hun huis gedood toen ze net op weg waren om boodschappen te doen. Daarna werd de 54-jarige rijinstructeur Graham Mooney door het hoofd geschoten, terwijl hij op een leerling stond te wachten. De schutter schoot vervolgens makelaar David Wilkes van 42 dood en na hem de 19-jarige Manisha Mehta voor het hotel van haar ouders waar ze parttime werkte.

Daarna ging Green op weg naar de hoofdstraat, waar het nieuws van de slachting nog niet was doorgedrongen. Hij doodde Suzanne Persimmon, een 28-jarige medewerker bij het Burgeradviesbureau, en Melissa Bradshaw, ook 28, advocate bij een advo-

catenkantoor. Aan het eind van de hoofdstraat ging hij naar het kleine park waar hij de gepensioneerde Maureen Featherstone van 65 doodschoot, terwijl ze haar hond uitliet.

Het laatste slachtoffer van de schutter was de 39-jarige Gary Colman, die in zijn huis werd doodgeschoten voor het oog van zijn vrouw, Sylvia, en hun 4-jarige dochtertje.

Terwijl de politie het huis omsingelde, stak de schutter de loop van het geweer in zijn mond en beëindigde zijn terreurdaad.

Buren van Travis Green karakteriseerden hem als een eenling. Eén van hen, die liever anoniem blijft, zei dat hij tot voor kort had gewerkt als conciërge op de middelbare St.-Margaretschool. 'Ze verzochten hem te vertrekken. Niemand wist waarom, maar hij heeft sindsdien geen werk meer gehad.' Een andere inwoner van de stad, die eveneens anoniem wil blijven, zei dat Green een stamgast was van de Lamb and Flag-pub in High Street. Hij zat daar meestal met Dennis Glover, een lokale boer die naar verluidt zijn enige vriend was. De heer Glover was niet beschikbaar voor commentaar.

De inwoners van Hartstead zijn in shock door de traumatische gebeurtenissen en hebben bloemen en kaarsen geplaatst op de plekken waar een slachtoffer viel. Hilary Masters, een schoolvriendin van Manisha Mehta, legde een krans en een kaart voor het hotel. 'Het is zo afschuwelijk,' zei ze, haar tranen verbijtend. 'Ongelooflijk dat zoiets gebeurt. Ik voel me zo vreselijk. Manisha zou naar Cambridge gaan. Ze had haar hele leven nog voor zich.'

Buiten het huis van het laatste slachtoffer, Gary Colman, stapelden de bloemen zich op. De buurvrouw van de familie Colman, Doreen Flitwick, vertelde onze journalist dat het kleine meisje 'gilde en huilde, doorweekt van bloed' toen de politie arriveerde.

Green laat zijn vrouw Elaine en hun 13-jarige zoon achter. Naasten van de familie lieten weten dat mevrouw Green in een psychiatrische instelling opgevangen wordt en dat zoon Paul tijdelijk door een pleeggezin is opgenomen. Buren vertelden dat ze altijd beleefd was, maar ook erg op zichzelf. Paul wordt om-

schreven als een rustige jongen met weinig vrienden, die meestal rondhangt bij de in onbruik geraakte steengroeve op het landgoed Farnwood, het gebied rond het landhuis aan de rand van de stad. De groeve is gesloten voor publiek sinds de 15-jarige Adam Groundswell daar vier jaar geleden naar beneden stortte na experimenteren met drugs, waarbij hij overleed.

Het is vandaag weer een van mams slechte dagen. Sinds ik een paar maanden geleden bij haar introk heb ik pas gemerkt hoe vaak die voorkomen. Toen ik nog in Londen woonde en werkte, was het gemakkelijker voor haar om het te verbergen. Omdat ze er altijd op aandrong dat ik mijn eigen leven moest leven, was het makkelijk haar toenemende verwarring voor zich te houden. Ik was altijd zo druk dat ik niet in de gaten had wat er aan de hand was – correctie, ik dacht dat ik het zo druk had. Als het niet zo pijnlijk was, zou ik me rot lachen omdat ik me inbeelde het loodzwaar te hebben met mijn fulltime baan en mijn zwangerschap, kreunend dat ik zo moe was. Jezus, ik wist gewoon niet wat het woord ‘moe’ betekende! Wist ik veel dat ik, als de baby er eenmaal was, in een soort mist zou leven waar alles uit balans was, dat mijn ledematen zo zwaar zouden worden dat ik ze nauwelijks op kon tillen en dat mijn ogen onophoudelijk zouden prikken, alsof minieme insecten daar hun woonplaats hadden gevonden.

Bedtijd was altijd mijn favoriete tijd van de dag geweest, maar nu zie ik er alleen maar tegen op. Er is niets leuks aan als je zonder een spoor van twijfel weet dat je twee uur later alweer wakker wordt gemaakt, soms nog eerder. En dan is het niet eens Amy's gehuil waar ik wakker van word. Ik word wakker zodra ze zich verroert en een bekende angst bekruipt me al voor ik helemaal ontwaak. Het kan nauwelijks merkbaar zijn – een kreuntje, wat gesnuif –, maar het staat buiten kijf dat ze uit zichzelf niet weer in slaap zal vallen. Dus dan ben ik weer minstens een uur bezig met de voeding, wiegen, op en neer lopen over de overloop, wrijven en kloppen om het boertje op te wekken, tot ik niet meer weet wat ik moet doen, behalve haar van de trap af gooien.

‘Kan je moeder niet helpen?’ vroeg Aisha toen ze me op kwam

zoeken vlak na de bevalling. Ik wilde wel gillen *Nee, ze kan me verdomme niet helpen. Ze kan niet eens meer voor zichzelf zorgen!* Maar het was niet Aisha's schuld dat ze dat niet begreep. Toen ik hier weer terugkwam, kort voor Amy geboren zou worden, vertelde ik iedereen dat ik dat had gedaan zodat mijn moeder me kon helpen met de baby. Ik denk eigenlijk dat ik dat zelf geloofde, dat we in staat zouden zijn elkaar te helpen. Maar al binnen een dag drong het tot me door dat ik onderschat had hoe erg ze achteruit was gegaan en dat ik niet alleen als alleenstaande moeder voor Amy moest gaan zorgen, maar ook voor mam.

Ik probeer uit alle macht het mijn moeder niet kwalijk te nemen, want natuurlijk – natúúrlijk! – is het haar schuld niet. Maar wanneer Amy een uitzonderlijk slechte nacht heeft gehad en mijn lichaam zwaar van uitputting is en mam me voor de tiende keer die morgen iets vraagt, of weigert te eten, keihard bewegend dat ze al ontbijt heeft gehad, nou, dan is het wel moeilijk. Het is moeilijk om niet kwaad te worden en af en toe laat ik me toch gaan, want als ik het telkens maar inslik en boven de kwaadheid uitstijg, word ik overvallen door diepe wanhoop en ik mag het zover niet laten komen want daar heeft niemand wat aan. Ongevraagd komt het boven, in het holst van de nacht, wanneer het eindelijk rustig is in huis en ik alleen ben. Als het zo stil is en niets de stemmen laat verstommen die me influisteren hoe het moet zijn voor mam om te zijn wie ze nu is. Mijn moeder, die altijd zo onafhankelijk, zo sterk was. Wat voelt ze nu vanbinnen? Weet ze zelf wat er met haar gebeurt? Is ze bang? Ik kan de gedachte maar niet onderdrukken aan hoe het geweest zou zijn als ze geen dementie had gekregen. Ze houdt van Amy, echt waar, maar ik denk dat ze niet altijd weet dat het haar kleinkind is. En Amy zal haar nooit leren kennen, niet zoals ze echt was. Soms geef ik me over aan dit soort gedachten, zacht snikkend in mijn kussen, maar na een tijdje dwing ik mezelf te stoppen, om aan iets anders te denken, wat dan ook, om weer in slaap te kunnen vallen. De luxe om de hele nacht draaiend en woelend wakker te liggen, ken ik niet. Ik moet elke seconde slaap pakken terwijl Amy onder zeil is, omdat ik, als ik dat niet doe, met geen mogelijkheid de volgende dag door kan komen, en de volgende,

en die daarop, elke dag uitpuittender en monotoner dan de vorige.

Met weemoed denk ik terug aan mijn twee beste vriendinnen van school, Stella en Bec. Woonden ze nog maar hier, ik weet zeker dat ze zouden helpen. Maar ze zijn meegevoerd door de wind: Stella is ingetrokken bij Pete in Edinburgh en Bec geeft scubaduikles in Australië. Al voor ik Amy kreeg waren het niet de beste brieven-schrijvers, ver-wikkeld in hun eigen levens, net zoals ik in Londen.

Ik probeer niet aan vroeger te denken, omdat zich dan een gat dreigt te vormen waar ik in kan vallen. Ik probeer aan die Cassie van vroeger te denken als een opzichzelfstaand persoon: de Cassie die de duurste pakjes droeg en hoge hakken aanhad, die haar dagen doorbracht in gebouwen van glas en staal, vergaderingen had en instructies gaf. Die Cassie had vrienden en avondjes in de pub en ging naar de bioscoop en had een vriendje, al was hij dan met een andere vrouw getrouwd. Ze had een moeder met wie ze kon kletsen aan de telefoon, die geïnteresseerd was in het leven van haar dochter en die zelf wat te vertellen had. Ze had een leven buiten deze bubbel van flesjes en luiers en koken en schoonmaken en boodschappen doen.

Amy slaapt maar maximaal een halfuur per keer overdag en als ze wakker is, is ze nooit blij. Ze ligt niet gorgelend in haar kinderwagen zoals de andere baby's die ik overal zie. Ze huilt altijd, of kronkelt alsof ze wil ontsnappen. Ik heb een wipstoeltje voor haar gekocht, maar ze heeft er nooit langer dan zevenenhalve minuut in gezeten voor ze het op een schreeuwen zette. Het wipt ook niet meer, want op een dag heb ik het hard de kamer door gesmeten en nu is de vering kapot. Amy zat er niet in.

'En hoe zit dat met Guy?' vroeg Aisha toen. 'Amy is ook zijn dochter.' Maar dat is ze niet, niet officieel dan. Hij moest huilen toen ik het hem vertelde. Ik had hem nooit eerder zien huilen. Ik dacht dat het betekende dat hij beseftte dat het tijd was bij zijn vrouw weg te gaan. Maar ik had moeten weten dat een onge-boren baby het nooit van een levende, ademende baby kan winnen. Dat alles wat ik hem te bieden had het nooit op kon nemen tegen een relatie van tien jaar, een gedeelde geschiedenis, levens die onverbrekelijk vervlochten waren. Wat had Aisha gedacht dat ik daaraan kon doen: hem opbellen en